

OBSAH

ÚVOD – EXTERNÁ A INTERNÁ PRÁVNÁ VEDA	9	
I. KRITICKÉ POHLADY NA PRÁVO		
1. SOCIOLOGIA PRÁVA V KONTEXTE KRITICKEJ		
ANALÝZY PRÁVA	17	
Úvod	17	
Sociológia práva	17	
Spoločné korene a osudy kritickej analýzy práva a sociológie práva?	19	
Záver	22	
2. IUSMARXIZMUS AKO PRÁVNÝ REALIZMUS?		24
Úvod	24	
Marxisticko-leninská teória práva a právnej vedy	26	
Rozdiel medzi socialistickým a buržoáznym poňatím práva	29	
Iusmarxizmus – iuspozitivismus alebo iusrealizmus?	33	
Dedičstvá marxistickej kritiky práva	39	
Záver	41	
3. KRITICKÝ POHLED NACISTICKEJ PRÁVNEJ VEDY		
NA RÍMSKE PRÁVO AKO ZÁKLAD MODERNÉHO		
OBČIANSKEHO PRÁVA		43
Úvod	43	
Germanisti v nemeckej právnej vede	43	
Rímske právo v Programe NSDAP	48	
Ideologický pohľad na právo a ideologická kritika rímskeho práva	50	
Rímske právo z rasového hľadiska	53	
Zmeny súkromného práva v Tretej ríši	58	
Záver	60	

4. NIEKOĽKO ÚVAH K ŠKANDINÁVSKEMU PRÁVNEMU REALIZMU	62
Úvod	62
Hägerström a jeho kritika právneho pozitivizmu alebo inak „lov na metafyziku“	63
Realita práva ako slovná mágia	65
Hägerström vs. Olivecrona	66
Závaznosť práva podľa Olivecronu a právne normy ako nezávislé imperatívy	68
Právo ako organizovaná sila	71
Možné využitie odkazu škandinávského právneho realizmu v súčasnosti	74
Záver	77
5. CLS REVISITED: LIMITY KRITICKÉHO PŘÍSTUPU	79
Úvod	79
Akademie a politika	79
Závěr	84
6. INTERSEKSIONÁLNÍ PŘÍSTUP JAKO VÝZVA FEMINISTICKÉ KRITICE PRÁVA A JEHO ÚSKALÍ	85
Úvod	85
Změna paradigmatu	85
Gender, genderový řád a mýtus genderově neutrálního práva	87
Intersekcionalita	88
Intersekcionalita a právo	91
Závěr	92
7. SÚČASNOSŤ A BUDÚCNOSŤ KRITICKÝCH PRÍSTUPOV K PRÁVU?	93
Úvod	93
Rasová kritika práva	93
<i>Queer Theory</i> a právo	101
Postkolonializmus a neokolonializmus	103
Ďalšie možné zdroje implicitných predsudkov?	107

II. EKONOMICKÁ ANALÝZA PRÁVA

8. SPOR O POVAHU VZTAHU MEZI EKONOMIÍ A PRÁVEM	114
Úvod	114
<i>Mainstream Law and Economics</i>	115
„Ekonomie a právo“ je více než chicagský mainstream	118
Rakouský přístup k ekonomii a právu	119
Závěr	121
9. EKONOMICKÁ ANALÝZA ŘÍMSKEHO VECNÉHO PRÁVA	122
Úvod	122
Coasova teorema	124
Pojmové znaky vecných práv a ekonomické zdôvodnenie ich existencie	128
Vecné práva v rímskom práve	130
Záver	134
10. EKONOMICKÁ ANALÝZA PRÁVA: AFIRMATIVNÍ AKCE	136
Úvod	136
Hayekův individuální záměr vs. Posnerovo společenské bohatství	136
Antidiskriminační zákon: afirmativní akce	139
Afirmativní akce a náklady firmy	142
Závěr	144
11. EKONOMICKÁ ANALÝZA PRÁVA RAKOUSKÉ ŠKOLY S PŘÍHLÉDNUTÍM K PRÁVU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE	145
Úvod	145
Základy metodologie Rakouské školy	145
Pojetí práva	147
Pojetí tržního mechanismu a konkurence	148
Pojetí monopolu a kartelu	151
Doporučení Rakouské školy pro antimonopolní zákonodárství	153
Pojetí M. Rothbarda	154

Hayekova voľnejšia koncepcia práva ochrany hospodárskej súťaže	155
Záver	157

III. BEHAVIORÁLNA EKONOMICKÁ ANALÝZA PRÁVA

12. BEHAVIORÁLNA ANALÝZA V EKONÓMII,	
POLITOLÓGII A PRÁVE	160
Úvod	160
Behavioralizmus a postbehavioralizmus v ekonómii	160
Behavioralizmus a postbehavioralizmus v politológii	173
Behavioralizmus a postbehavioralizmus v práve	175
Behavioralizmus a postbehavioralizmus a jeho súčasné smerovanie	177
Záver	180
13. SUBJEKTIVITA A INTERSUBJEKTIVITA PRÁVA	182
Úvod	182
Vedomí a nevedomí pohľadom psychológie	183
Vlivy nevedomí a vedomí na myslenie a jednanie	185
Subjektivita práva	188
Intersubjektivita práva	190
Záver	195
14. USUDZOVANIE A ROZHODOVANIE JEDNOTLIVCA –	
ČO O TOM VEDIA BEHAVIORÁLNI VEDCI	197
Duálne teórie mysle a behaviorálne vedy	197
Intuícia, heuristiky vs. kontrolované rozhodovanie a racionalita	200
Intuícia a rozhodovanie podľa myšlienkového školy	
Kahnemana a Tverského	201
Intuícia a rozhodovanie podľa myšlienkového školy	
Gigerenzera a Gaissmaiera	207
Vedomý kognitívny rozhodovací proces podľa	
Bazermana a Moora	213
15. NUDGING AKO NÁSTROJ NEINVAZÍVNEJ REGULÁCIE	
SPRÁVANIA V PROSPECH ZDRAVIA	218
Úvod	218

Čo je to <i>nudging</i> ?	219
<i>Nudging</i> ako nástroj	220
Klasifikácia <i>nudgov</i> podľa mechanizmu	224
Klasifikácia <i>nudgov</i> podľa motivácie	226
Výzvy <i>nudgingu</i>	227
16. KOGNITÍVNE SKLONY V PRÁVNEJ VEDE	
A PRÁVNEJ PRAXI	229
Úvod	229
Kognitívne sklony – základná taxonómia	232
<i>Status quo</i>	234
<i>Endowment effect</i> – majetnícky sklon	236
<i>Self-serving bias, home-bias, self-attribution bias</i> – sebecká predpojatosť	237
<i>Confirmation bias</i> – sklon k sebautvrdzovaniu	238
<i>Hindsight bias</i> – sklon k dodatočnému pripisovaniu obsahu	239
<i>Loss aversion bias</i> – sklon k obavám zo straty	240
<i>Regret avoidance</i> – sklon k obavám z ľútosti	241
<i>Omission bias</i> – sklon k nekonaniu	242
<i>Framing</i> – rámcovanie	243
Ako kognitívne sklony využívať v trestnom práve?	244
Záver	247
17. OD BEHAVIORÁLNEJ K HUMANISTICKEJ	
ANALÝZE PRÁVA	248
Úvod	248
Humanistický prístup ako jeden z psychoterapeutických prístupov	251
Psychoterapeutické prístupy	251
Humanistický prístup	253
Humanizmus v práve	254
Od behaviorálnej k humanistickej analýze práva v rozhodnutí českého ústavného súdu	257
<i>Last but not least</i>	260

18. NOVÝ TEORETICKÝ RÁMEC BEHAVIORÁLNEJ	
EKONOMICKEJ ANALÝZY PRÁVA?	262
Úvod	262
Pôvod a kritika ekonomickej aj behaviorálno-ekonomickej	
analýzy práva	262
Misesova praxeológia	268
Nový právny realizmus	275
Záver	277
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	278
Summary – Non-Dogmatic Legal Science:	
From Marxism to Behavioral Economy	312
KONTAKTNÉ ÚDAJE A PRACOVISKÁ AUTOROV	315